

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobce: B. N. B.,** zastoupen JUDr. Jitkou Šmídovou, advokátkou, se sídlem Koněvova 2442/150, Praha 3, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2004, č. j. 6 Az 10/2004 - 53,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 6. 2004, č. j. 6 Az 10/2004 - 53, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalovaný rozhodnutím ze dne 8. 12. 2003, č. j. OAM - 271/VL - 16 - P13 - 2002, neudělil žalobci (dále jen „stěžovatel“) azyl z důvodu, že nesplnil podmínky stanovené v § 12, § 13 odst. 1 a 2, § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně rozhodl, že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 uvedeného zákona. V odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel přicestoval do České republiky v září roku 1987, aby zde studoval. O azyl požádal, protože zde již dlouho žije a ztratil všechny vazby na zemi původu. Dalším důvodem je skutečnost, že v jeho vlasti vládne vojenská diktatura a lidé z jihu, k nimž sám náleží, jsou pronásledování lidmi ze severu (hovořil dokonce o etnických čistkách). On sám tuto etnickou čistku pociťoval v tom, že mu bylo znemožněno studovat v USA a Kanadě, protože jeho složka byla příslušným úřadem úmyslně ztracena. Lidé ze severu též zastávali vyšší posty v zaměstnání než lidé z jihu. V Konžské republice též stěžovatel dle svých vyjádření nemá možnost svobodně vyjadřovat své názory ani si stěžovat, naopak mu hrozí uvěznění a likvidace, neboť jeho otec byl členem opoziční strany (N. s. z. d.). Žalovaný shromáždil informace o zemi původu

stěžovatele a následně dospěl k těmto závěrům: Nebylo zjištěno, že by byl stěžovatel ve své vlasti pronásledován pro některý z důvodů vyjmenovaných v § 12 zákona o azylu, sám se nijak politicky neangažoval a ve své výpovědi ze dne 9. 1. 2002 uvedl, že nikdo z rodiny nebyl členem žádné politické strany nebo organizace. Pokud se cítil poškozen ztrátou svých spisů ohledně studia v Severní Americe, pak se vůbec nesnažil vyhledat jakoukoli pomoc či si stěžovat na postup úřadů. I vzhledem k časovému odstupu těchto událostí od data žádosti o azyl vyplývá, že obavy z takové diskriminace jsou ve stěžovatelově případě neopodstatněné. Nebylo ani zjištěno, že by stěžovatel byl postihován v souvislosti s tím, že lidé ze severu zastávali vyšší postavení v zaměstnání než lidé z jihu, i ve vztahu k těmto jeho obavám pak žalovaný poukázal na velký časový odstup. Z obsahu informací o zemi žalovaný dovodil, že v současné době v Konžské republice žádný vojenský konflikt neprobíhá, za důvodnou nelze považovat ani jeho obavu, že by byl jakkoli postihován pro politické aktivity jeho otce, neboť N. s. z. d. je od roku 1997 součástí H. p. o. a j. a v posledních letech dokonce součástí vládní koalice. V odůvodnění rozhodnutí ohledně neexistence překážky vycestování (§ 91 zákona o azylu) žalovaný uvedl, že ze stěžovatelových výpovědí a shromážděných informací o zemi původu nezjistil skutečnosti, které by vedly k závěru, že stěžovatel podmínky pro vyslovení překážek vycestování splňuje.

Proti rozhodnutí podal stěžovatel žalobu k městskému soudu, v níž uplatnil porušení jednotlivých ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), určujících povinnosti žalovaného v průběhu správního řízení. Dále konstatoval, že došlo rovněž k porušení § 12 a § 91 zákona o azylu, přičemž tato porušení specifikoval obsáhlým rukou psaným doplněním žaloby, v němž zejména označuje stav v Konžské republice za nebezpečný v důsledku vlády vojenského diktátora, prezidenta N. Prezident pochází ze severu země a je příslušníkem etnické skupiny M., stěžovatel a jeho rodina jsou z jihu země a etnické skupiny L. Tato etnická skupina je pronásledována, v zemi jsou etnické čistky a válka. Proto se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného a vrácení věci k dalšímu řízení. Ke svým tvrzením stěžovatel nabídl důkazy, a to formou odkazů na jím vyjmenované - většinou frankofonní internetové stránky.

Ve věci proběhlo dne 15. 6. 2004 ústní jednání před Městským soudem v Praze, při němž stěžovatel zopakoval skutečnosti zmíněné v žalobě, ke shromážděným informacím o zemi původu uvedl, že jím navrhované důkazy u sebe v době pohovoru neměl, kdyby k tomu byl vyzván, předložil by je. Překvapilo jej, že žalovaný vycházel pouze ze zpráv Ministerstva zahraničí Spojených států a Ministerstva vnitra Velké Británie. Závěrem znovu navrhl zrušení rozhodnutí žalovaného a vrácení věci k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze zamítl žalobu rozsudkem č. j. 6 Az 10/2004 - 53 ze dne 15. 6. 2004 a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Městský soud je přesvědčen, že žalovaný postupoval správně a v souladu s ustanovením § 12 zákona o azylu, když stěžovateli azyl neudělil, neboť důvody, které uvedl, nelze podřadit pod žádný z důvodů pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu. Tyto své závěry ohledně stěžovatelem uváděných důvodů žalovaný na základě zjištěného skutkového stavu dostatečně odůvodnil. Soud se rovněž ztotožnil se závěrem žalovaného ohledně neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť jej shledal v souladu se zákonem. Dále konstatoval, že žalovaný postupoval v souladu s ustanovením § 91 zákona o azylu, když v případě stěžovatele neshledal existenci překážek vycestování, neboť ze samotné obavy zdůvodňované obecnou situací v zemi původu nelze dovodit, že by po stěžovatelově návratu do vlasti nastala některá ze skutečností opodstatňujících vyslovení překážky vycestování, a ani žalovaným

shromážděné informace tyto obavy nepotvrzují. Stěžovatelem navrhované důkazy soud nezohlednil, jelikož se nejednalo o oficiální dokumenty.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze podal stěžovatel prostřednictvím své zástupkyně kasační stížnost, v níž zejména uvádí, že on sám náleží k etnické skupině L. a pochází z jihu Konžské republiky. Naproti tomu vládnoucí generál N. a jeho přívrženci pocházejí ze severu země a náležejí k etnické skupině M. Etnická skupina L. je proto v současné době utlačována, jakékoli projevy odporu proti tomu jsou trestány vězněním a mučením. Stále dochází k etnickým čistkám, přestože oficiální zdroje vidí situaci v zemi jinak. Stěžovatel má obavu z návratu do vlasti z několika důvodů. Jedním z nich je politická a ekonomická situace v zemi, která je nestabilní a neklidná. Druhým důvodem je obava o život, plynoucí z výše uvedené etnické diskriminace. Posledním důvodem pak je skutečnost, že stěžovatelův otec byl politicky angažován v opoziční straně a po vojenském převratu v roce 1997 odešel do F., kde získal azyl. Jelikož stěžovateli z výše uvedených důvodů hrozí ve vlasti mučení, považuje případné kroky českého státu směřující k jeho vypovězení za porušení Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Ve vztahu k závěrům městského soudu stěžovatel konstatuje, že soud nesprávně posoudil právní otázku, neboť vycházel z neúplného zjištění celkové situace. Proto se domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu a je v jeho případě dána překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Správní orgán pochybil, pokud stěžovatelem navrhované informační zdroje odmítl zohlednit s odůvodněním, že se jedná o neoficiální dokumenty. Podle stěžovatelova názoru jim měla být přikládána minimálně stejná váha, jako dokumentům oficiálním, které žalovaný shromáždil. Městský soud v Praze se dopustil pochybení, pokud se nezabýval všemi žalobními body a neprovedl dokazování, které by blíže ozřejmilo situaci ve stěžovatelově vlasti. Stěžovatel proto uplatnil stížní důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Závěrem navrhl přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť podle jeho názoru jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal zejména na vlastní výpovědi a podání stěžovatele v průběhu správního řízení. Z těchto důvodů žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti jako nedůvodné.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání lze dovodit, že stěžovatel namítá kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s., a kasační stížnost je tedy přípustná.

Nejvyšší správní soud po zjištění, že kasační stížnost je podána včas a že je přípustná, přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které mu předcházelo. Při tom byl podle § 109 odst. 3 s. ř. s. vázán důvody kasační stížnosti; to však neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c/) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d/), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Opomene-li krajský soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu přezkoumat jednu ze žalobních námitek, je jeho rozhodnutí, jímž žalobu zamítl, nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (§ 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.) (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu publikovaný pod č. 787/2006 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud je toho názoru, že Městský soud v Praze pochybil, když v odůvodnění svého rozhodnutí odkázal na odůvodnění rozhodnutí žalovaného, které označil za dostatečné. Ve vztahu ke skutečnostem, které po celou dobu řízení konstantně uváděl stěžovatel jako jeden z důvodů své žádosti o azyl, totiž obavy z etnického pronásledování, se žalovaný vyjádřil velmi stručně a navíc pouze ve vztahu k době, kdy stěžovatel svou vlast opouštěl. Pokud tedy žalovaný pouze uvádí, že po prostudování stěžovatelova spisu a shromážděných informačních materiálů nezjistil, že by stěžovatel byl ve své vlasti postihován tím, že lidé ze severu zastávali vyšší postavení než lidé z jihu, pak nelze toto jeho tvrzení považovat za dostatečné vypořádání se s tvrzenými obavami z pronásledování. Navíc lze konstatovat, že tento závěr žalovaného je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, protože z něho není zřejmé, z jakých konkrétních informací vycházel, jaké skutečnosti jsou v nich uvedeny a z čeho konkrétně tedy žalovaný učinil výše uvedený závěr. Jestliže městský soud označil takové lakonické konstatování za dostatečné odůvodnění závěru, že stěžovatel nemá důvod pro obavu z etnického pronásledování, pak i jeho rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, neboť není řádně odůvodněno. Uvede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině nebo že se nechce vrátit do země původu pro některý z dalších důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu a důvodech, které jej vedly k podání žádosti o azyl. Žalovaný a posléze městský soud se však v odůvodnění svého rozhodnutí vůbec nezabýval obsahem shromážděných informací o zemi původu stěžovatele, a to zejména ve vztahu k existenci a postavení jednotlivých etnických skupin. Pro řádné posouzení skutečného stavu věci je rozhodná nejen situace v době, kdy stěžovatel odešel z vlasti, ale rovněž situace ke dni vydání správního rozhodnutí. Pokud se tedy městský soud s touto žalobní námitkou vypořádal takto nedostatečným způsobem, lze konstatovat, že se jedná o situaci obdobnou stavu, kdy by ji přezkoumat zcela opomněl.

Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že v projednávané věci byl naplněn stížní bod obsažený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a proto se již dalšími námitkami uvedenými v kasační stížnosti nezabýval.

Městský soud v Praze se proto v dalším řízení vypořádá s obsahem shromážděných informací o zemi původu, přičemž je vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V dalším řízení je třeba, aby bylo dostatečně objasněno, zda lze na základě ve správním spise shromážděných informací o zemi původu učinit závěr, který žalovaný ve svém rozhodnutí učinil.

Za této procesní situace se Nejvyšší správní soud již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto v souladu s § 110 odst. 2 s. ř. s., podle kterého zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, rozhodne krajský soud v novém řízení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 31. května 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu